

LÄÄNE-HARJU VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Paldiski

30. november 2021 nr 95

Arvamuse andmine Leetse uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse kohta

Keskkonnaamet geoloogilise uuringu loa andjana edastas 14.09.2021 kirjaga nr DM-116887-7 maapõueseaduse § 27 lõike 7 alusel arvamuse andmiseks Marina Minerals OÜ (registrikood 11349875, aadress Tartu mnt 83-806, Kesklinna linnaosa, Tallinn, 10115 Harju maakond) geoloogilise uuringu loa taotluse Leetse uuringuruumis.

Marina Minerals OÜ esitas Keskkonnaametile 30.08.2021 taotluse geoloogilise uuringu loa saamiseks Leetse uuringuruumis (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 30.08.2021 dokumendina nr DM-116887-1, parandatud taotlus 13.09.2021 dokumendina nr DM-116887-5). Uuringuluba taotletakse Harju maakonnas Lääne-Harju vallas Paldiski linnas riigile kuuluval Reaktoritaguse kinnistul (katastritunnus 43101:001:0295, pindala 758443 m²), mille sihtotstarve on maatulundusmaa. Täpsemalt on kinnistu valitsejaks Keskkonnaministeerium ja volitatud asutuseks Maa-amet. Uuringuruumi ja selle teenindusmaa pindala on 20,90 hektarit.

Geoloogilise uuringu eesmärgiks on selgitada välja Leetse uuringuruumis leviva ehitus- ja täitekrüusa paksus ja kaevandamistingimused tasemel, mis võimaldaksid varu kinnitada tarbevaruna. Geoloogilise uuringu loa taotluses esitatud hinnanguline maavara kogus arvestades kaevandamiskadusid on umbes 200 tuh m³. Maavara kasutusalaadeks on loa taotluses märgitud teede- ja üldehitus ning täitepinnas.

Tarbevaru uuringu käigus planeeritakse rajada kuni 25 kaevandit sügavusega kuni 5 meetrit, kaevandid rajatakse ekskavaatoriga. Uuringu käigus mõõdetakse kaevandite suudmed, kirjeldatakse avatud lasund, lasundi materjalist võetakse proovid granulomeetrilise koostise määramiseks ja füüsikalise-mehaanilisteks katseteks ning mõõdetakse kaevandisse ilmuva vee tase. Välitööde lõppedes uuringupunktide ümbrus korrastatakse, maapind viiakse geoloogiliste tööde eelsesse seisundisse ja taastatakse looduslik situatsioon. Lisaks teostatakse uuringuruumi topograafilise mõõdistamine. Taotletava loa kehtivusaeg on 3 aastat. Geoloogilise uuringu teostajaks Leetse uuringuruumis on OÜ J.Viru Markšeideribüroo (registrikood 11644539).

Kui geoloogilise uuringu käigus leidub maavarana arvele võtmiseks väärilist materjali, on Marina Minerals OÜ järgmiseks võimalikuks sammuks ettepaneku tegemine maardla moodustamiseks, millele järgneb kaevandamisloa taotluse koostamine ja loa taotlemine.

Kuigi geoloogilise uuringu tulemustel on iseseisev väärtus ka siis, kui uuringule kaevandamist ei järgne, on maapõueseaduse § 4 lõike 2 kohaselt maavara geoloogilise uuringu eesmärgiks ühemõtteliselt maavara arvele võtmise ja kaevandamise eesmärgil tehtav töö. Seega, kui maavara edaspidine kasutuselevõtt on vähetõenäoline, ei ole uuringuloa taotlejal mõttekas läbi viia kulukat ja kompleksset geoloogilist uuringut vastavalt maapõueseaduse § 20 lõikes 2 sätestatud

nõuetele. Sellest tulenevalt on haldusmenetluse eesmärgipärasuse, efektiivsuse ja uurimispõhimõttega kooskõlas, kui vallavolikogu väljendab uuringuloa andmise menetluses esialgset seisukohta ka alal võimaliku kaevandamise kohta, ehk volikogu toob kaevandamist ebatõenäoliseks pidades välja need asjaolud, mis antud hetkel teadaolevalt sellise seisukoha tingiksid.

Harju maakonnaplaneeringu 2030+ (kehtestatud riigihalduse ministri 09.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/78) kohaselt soovitakse geoloogiline uuring läbi viia piirkondliku tähtsusega rohevõrgustiku tuumalal (T9). Paldiski linna üldplaneeringu (kehtestatud Paldiski Linnavolikogu 14.06.2005 määrusega nr 15) kohaselt on ala juhtfunktsiooniks looduslik haljasmaa ja kaitsehaljastus, kaevanduste rajamist antud piirkonda ei ole ette nähtud.

Planeeritava kaevanduse mõjualas asuvad mitmed olulised kaitstavad loodusobjektid - Pakri maastikukaitseala (KLO1000113) paikneb planeeritavast kaevandusest ca 350 meetri kaugusel põhjas ja idas ning Pakri hoiuala (KLO2000167) ca 750 meetri kaugusel põhjas. Pakri maastikukaitseala on loodud kohaliku maastiku ning kaitsealuste taime- ja loomaliikide kaitseks. Pakri hoiuala on üleeuroopalise tähtsusega linnuala ja Natura 2000 võrgustiku osa. Lisaks jäävad taotletava uuringuala vahetusse läheduses ca 300 meetri kaugusele loode- ja põhjaosa erinevate III kategooria kaitsealuste taimeliikide leiukohad (KLO9319055, KLO9303704, KLO1000113) ja kuni 300 meetri raadiuses põhja- ja kirdeosas esineb mitmeid vääriselupaiku (VEP nr 154130, VEP nr 154127, VEP nr 208658). Seega on tõenäoline, et kaevandamisega seotud keskkonnanäringud avaldavad negatiivset mõju piirkonna väärtuslikule elustikule.

Leetse uuringuruumi läheduses paiknevad või on kavandamisel mitmed olulist ruumilist mõju avaldavad ehitised. Taotletavast uuringuruumist ca 180 meetri kaugusele edelasse jääb Tuulepargi detailplaneeringuala (kehtestatud Paldiski Linnavalitsuse 16.05.2014 korraldusega nr 174), mille kohaselt on alale rajatud 18 tuulikut. Lisaks on menetluses Selja detailplaneering (vastu võetud Paldiski Linnavolikogu 25.08.2015 korraldusega nr 263), mille eesmärgiks on taotletavast uuringuruumist ca 110 meetri kaugusele 3 uue tuuliku rajamine. Olulise ruumilise mõjuga on ka uuringuruumist ca 300 meetri kaugusel kagus asuv Paldiski endine tuumaobjekt (Leetse tee 21, katastritunnus 58001:004:0032 ja Leetse tee 21a, katastritunnus 58001:004:0033). Arvestamata ei saa jätta ka Lääne-Harju Vallavolikogu 28.01.2020 otsusega nr 6 algatatud eriplaneeringut, mille eesmärgiks on radioaktiivsete jäätmete lõpladestuspaigale sobiva asukoha leidmine.

Eelnevast tulenevalt edastas Lääne-Harju Vallavalitsus 07.10.2021 kirjaga nr 5-7/6-2 aktsiaseltsile A.L.A.R.A Leetse uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse arvamuse avaldamiseks. Ettevõtte juhtis oma vastukirjas samuti tähelepanu asjaolule, et alustatud on riiklikult olulise radioaktiivsete jäätmete lõpladestuspaiga rajamiseks sobivaima asukoha leidmise protsessi ja Paldiski endisel tuumaobjektil asuvate reaktorisektsioonide likvideerimise uuringutega. Kuna Paldiski endisel tuumaobjektil asuvad mitmed suure kiirgusohuga ehitised, mille stabiilsuse tagamine on äärmiselt oluline võimalike kiirgushädaolukordade (näiteks lekete) ennetamiseks ja ei ole teada, millist mõju võib planeeritav kaevandus ehitistele avaldada, siis tegi ettevõtte ettepaneku mitte nõustuda geoloogilise uuringu loa väljastamisega.

Paldiski endise tuumaobjekti territooriumil asub ka jääkreostusobjekt nr JRA0000248. Keskkonnaregistri andmete kohaselt esineb objektil saastet nii mineraalõlide, naftasaaduste kui ka radioaktiivsete jäätmetega. Reostus on osaliselt likvideeritud (õliga saastunud pinnas eemaldatud), kuid õli on imunud pinnase all asuvate paekivikihtide vahel olevatesse lõhedesse. Eraldi on välja toodud, et paekivikihtide väljakaevamine ei ole otstarbekas.

Leetse uuringuruumist ca 550 meetri kaugusele kirdesse Kadaka tee 49 (katastritunnus 58001:004:0023) ja Kadaka tee 51 (katastritunnus 58001:004:0035) maaüksustele jääb Sarapuu 2 detailplaneeringuala (kehtestatud Paldiski Linnavolikogu 28.08.2014 otsusega nr 42).

Detailplaneeringualale on kavandatud 4 elamut koos abihoonetega, mis tähendab, et planeeritaval kaevandusel oleks otsene negatiivne mõju piirkonna elanikele.

Geoloogilise uuringu loa taotleja on seletuskirjas välja toonud, et Pakri poolsaarel puuduvad karjäärid ja lähimates kruusakarjäärides (Karjaküla, Audevälja II, Kruusa) on varud ammendumas ning Tatramäe II kruusakarjäär ainuüksi ei rahulda piirkonna kasvavat materjalivajadust. Uute kaevanduste avamist on otstarbekas kaaluda alles siis, kui vähemalt maakonna tasandil on riigi vajadused ja perspektiivid maavarade kasutusele võtmiseks läbi planeeritud.

Maapõue kasutuse asukoht peab olema mõistlik ja ruumiliselt läbi mõeldud. Oluline on siinjuures arvestada asjaoluga, et piirkonnas asuvad või on kavandamisel olulist ruumilist mõju avaldavad ehitised, mis tähendab, et kaevanduse avamine võimendaks sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid häiringuid nii loodus- kui ka elukeskkonnas. Arvestades konkreetse piirkonna eripära ja väärtusi, ei ole võimaliku keskkonna kahjustumisega kaasneva hüve kaotus ilmselgelt võrreldav geoloogilise uurimistööga seonduva hüve ja huviga.

Lähtudes eeltoodust ei ole Lääne-Harju Vallavolikogu nõus maavara varu kasutuselevõtmisega ega sellele eelnevate toimingutega, milleks on geoloogiliste uuringute läbiviimine Leetse uuringuruumis karjääri avamise eesmärgil.

Maapõueseaduse § 27 lõike 7 alusel ja arvestades 14.09.2021 kirjaga nr DM-116887-7 edastatud geoloogilise uuringu loa taotlust

1. Mitte nõustuda Lääne-Harju vallas Leetse uuringuruumis Marina Minerals OÜ-le geoloogilise uuringu loa andmisega.
2. Otsus jõustub teatavakstegemisest.
3. Otsust on võimalik vaidlustada Tallinna Halduskohtus (Pärnu mnt 7, Tallinn) või esitada vaie Lääne-Harju Vallavolikogule 30 päeva jooksul otsuse teatavakstegemisest arvates.

(allkirjastatud digitaalselt)
Külli Tammur
vallavolikogu esimees